

TAJEMNÝ PÁS

LUDOMÍR, SYN KNÍŽECÍ, VYDAL SE SE SVÝM STARÝM vychovatelem a rádcem na cesty. Byl to jinoch mladý, udatný, šlechetný a vzor mužské krásy. Mnohá slza ukápla při jeho odchodu z krásných očí a mnohý vzdech vyvinul se z bílých ňader. Ludomír však neznal posud ani slast ani trpkost lásky, rychleji než orlí let táhly myšlénky jeho do světa a oslazovaly loučení od rodičů. Učitel jeho byl muž učený, zběhlý v tajných uměních a znal svět. On vodil Ludomíra na uzdě jako zkušený štolba stepního bujného koníka, ale také ho miloval jako otec.

Bylo dobře knížecímu synku pod touto dohlídkou; viděť velký kus světa, mnoho znamenitého, slušného i krásného. Co všecko spatřil, bylo by dlouho povídat, ale co se mu nejvíce zalíbilo, tu nejhlavnější událost z jeho života, tu budu vypravovat.

Jedenkráté přijeli do velkého města, kde bydlel král. O kráse jediné dcery toho krále slyšeli naši cestovníci valný kus cesty, a Ludomír byl tuze žádostiv jejího pohledu. Šedivý rádcce ale zakroutil hlavou a neradil jíti ke dvoru. Při jeho radě zůstalo. Ubytovali se v hostinci a nikdo je nepozoroval, jelikož jen s jedním služebníkem cestovali. Měť starý učitel příčinu, proč nechtěl, aby Ludomír krásnou princeznu viděl.

Princezna Kazimíra byla panna vzácné krásy, ale podivného smýšlení, ba věru ukrutného. Její otec jí ve všem hovil, co ona chtěla, to se stalo. První podivný nápad byl, že vydala rozkaz, kdo by se na ni směle podíval anebo se docela usmál, ten že přijde o hlavu. Druhý rozkaz zněl, že nesmí žádná panna, která u jejího dvora mešká, míti milého, aniž který panic milou, a ten párek, ať to kdekoliv

v celém mocnářství, který by bez věnce zasnouben býti musel, že přijde též o hlavu.

To nebyly rozkazy ženského srdce hodné! Mladý lid ji proklínal a jinak nenazýval, než „srdce mramorové!“ Kazimíra milovala svého otce; ale to byl ten jediný muž, ostatně nesměl s ní nikdo promluvit. Rád by byl král viděl, aby se dcera vdala, ale co byl ten rozkaz vydán, štítili se mužští královského dvoru. Milovalať také ta princezna nádheru, a nikdo se nesměl opovážit tak skvostný šat nositi jako ona. Za její oděv a šperk vydalo se do roka mnoho peněz, ba kdyby to bylo život stálo, co si zamerala, to míti musela. Kolikráte se stalo, že se přece láska na tu neb onu dvorní pannu vyzradila, ta potom musela hned ode dvora a ještě byla vězením trestána. Tak to bylo, když přišel Ludomír se svým učitelem do města. Starý rádce to všechno o princezně věděl, a když Ludomír chtěl krásnou Kazimíru mermomocí vidět, tu teprv ho varoval a všechny její nectnosti mu jmenoval. Ale panáček se nechtěl dát na pokání.

„Milý Dobroději!“ řekl učiteli, „já vím, že se o mne bojíš, ale věř, že již starost míti nemusíš, že se mi to mramorové srdce zalíbí. Vidět ji ale přece musím a rád se podívám, opováží-li se dáti mi hlavu srazit, když se na ni zasměju.“

„Nedělej to, milý synu, můžeš do velkého nebezpečství upadnout.“

Ale všechno napomínání starého Dobroděje bylo tenkrát marné. Ludomír zůstal při svém. Právě slyšeli, že půjde princezna se svým komonstvem do kostela, a té chvíle chtěl Ludomír použít a na krásnou Kazimíru se zasmát. Než šel, musel ale na příkaz učitelův tvář zohyzdit a jako šašek se obleknout. Dobroděj šel zamyšlen s ním až do kostela a oba zůstali u dveří stát. Princezna se třpytila zlatem a drahými kameny tak hrdě, jako by chtěla

slunce zahanbit. Bylo po ceremoniích a komonstvo kráčelo před i za ní z kostela. Tu se přimíchal Ludomír až blízko k princezně, směle se na ni podíval a pustil se do smíchu. Princezna sebou trhla, obrátila se a poručila přísným, ale líbezným hlasem vojákům: „Chopte se toho drzého odvážlivce, který se osmělil můj rozkaz přestoupit!“

Již chtěli dva vojáci Ludomíra za rameno brát, tu přijde starý Dobroděj, pokloní se zhluboka před Kazimírou a povídá: „Jasná panice královská! klaním se tobě a prosím, bys ráčila milostiva býti a odvážlivci tomu vinu prominouti, neboť je blázen. Jsemť vyslanec sousedního krále, který člověka toho u dvora svého za šaška míti chce, kamž jej nyní přivádím. Rač býti milostiva a nechtěj, by mé šediny s vinou do hrobu klesly!“

„Ano,“ odpověděla princezna po krátkém rozmýšlení, „daruji smělci život, s tebou však jíti nesmí, já sama chci jej za šaška podržeti.“

„Bůh žehnej tobě a rodu tvému za tu milost; nyní odejdu v pokoji.“

Nato se poklonil starec před královskou pannou, šašek se s ním rozloučil a on odešel z davu. Ludomír rozuměl svému učiteli na pohlédnutí a věděl již, že s ním večer mluvit bude. Žert ten se mu dobře líbil, a proto běhal mezi komonstvem brzy sem, zase tam a svým vtipem je vyrážel. Potom sedla Kazimíra do zlatého vozu a odjela s komonstvem a se šaškem. Služebníci a panny nepřestali se mu smáti až do zámku a měli radost, že ho princezna ke dvoru vzala. Když přijela Kazimíra do zámku, odebrala se k svému otci a vypravovala mu o příhodě s bláznem. Krále to netěšilo.

„Milá dcero,“ pravil, „ty jednáš velmi nepředloženě, což nebude-li s tím král soused spokojen?“

„Otče, tys mi nebránil vydati rozkaz, nyní nesmíš žádné námítky dělat, když jej vyplním. Cizinci vědí dobře o zá-

konu, a protož i ten odvážlivec smrtí propadl, když jej přestoupil. Dost velká bude milost má, když mu život daruji a k mému dvoru jej přijmu.“

„A přece slyším ze všech stran reptání proti tobě a proti mé slabosti!“

„Otče, ty to slyšíš, a nezničíš jedním slovem ničemníky ty!“

„Nechci je zničit, protože mluví pravdu.“

„A což dělám, že jim to protivno; že chci panenství zachovat, že nedám vládnouti vůli mužské, ani láskou se omámit a že duše milostí zmalátnělé okolo sebe trpět nechci? Aneb že trestám tak přísně pohled na moji krásu?“

„Nejsou-li to samé pošetilosti? Proč nechceš býti jako jiná žena a zavíráš srdce lásce, proč nechceš trůn svůj upevnit?“

„Já lásku a muže nenávidím, samostatně a svobodně chci a budu panovati, a kdo jest okolo mne, nesmí se té náruživosti oddati. Běda poddanému, který by se mému rozkazu protivil, anebo mne kárati chtěl!“

Tu zavzněly ze síně rolničky a král dal šaška k sobě zavolat.

„Z které země přicházíš?“ ptal se ho, když se před ním poklonil.

„Já jsem z té země, kde není metla nad strom a lvice nade lva,“ odpověděl šašek.

„Jaká to řeč, blázne?“ ozvala se Kazimíra.

„Dcero, tys vzala blázna k svému dvoru, nyní si musíš nechat pravdu i nepravdu líbit,“ odpověděl král a šašek zacinkal rolničkami, až to vesele po síni zavznělo. Princezna ale hněvivě do svých pokojů odešla.

Posud neviděl Ludomír tvář její, ale ušlechtilý vzrůst, líbý ač přísný hlas již ho poutal a kouzlil. Kolikráte přes celý den vybíhal na dvůr a díval se do každé tváře, jestli by pod nějakým zakuklením starý učitel k němu se ne-

hlásil, ale byl již večer a ještě nikdo nepřicházel. Zamyšlen seděl Ludomír ve svém pokojíčku, an tu někdo neviditelný dvěře otevřel a zavřel.

„Což mám mhu na očích, aneb jsi byl vskutku neviditelným?“ divil se mladý kníže, vida najednou učitele před sebou státi.

„Musel jsem tenkrát svého umění a drahého daru použít, abych se k tobě dostal, a udělati se neviditelným,“ odpověděl Dobroděj.

„Ó příteli! popřej i mně toho daru, bych, než odtud s tebou odejdu, Kazimíru spatřil. Zlehka vloudím se do jejího pokoje, jen okamžení popatřím na její krásnou tvář, vdechnu tiše políbení na její bílé čelo, jako když vítr růží ovane, a potom opustím s tebou navždy zámek a zem.“

„Neklam sebe, synu milý, tvé srdce opoutáno již krásou princezny a neopustíš více s pokojnou myslí zem tuto. Však to potřeba nekáže a osud tvůj jest přízniv; nahlédl jsem do knihy tvého života, zpytoval jsem hvězdu tvou a shledal, že v štěstí stojíš. Osud tvůj slove pyšné srdce královské panny pokořiti, laskavou chotí a dobrou matkou ji učiniti, čímž i ty získáš.“

„Ó mluv jen, rádce, příteli můj jediný!“ skočil mu ohnivě do řeči Ludomír, „a víš-li možnost, jak bych srdce Kazimíry obměkčil a její lásku získal, tedy mi to zjev a já i život svůj pro její náklonnost milerád obětuji.“

„Pomni, synu, že má Kazimíra srdce mramorové, a kdybysi deset životů měl a je pro ni obětoval, přece její lásku bysi nezískal. Ona musí být sama sebou trestána a ty ji pokořit musíš. Utiš se tedy a poslechni moji radu.“

To řka položil Dobroděj na stůl skříňku velmi skvostně pracovanou a pás bílý zlatými znameními pošíť a pokračoval dále: „Než jsem k tvému otci přišel, byl jsem v dalekých zemích a mnohá léta zdržoval jsem se u jednoho daleko pro svou učenost vyhlášeného muže, který v taj-

ných uměních zběhlý byl a mne též ve všem vyučil, co sám uměl. Byl bych tam ještě déle zůstal, kdyby nebyla na něho smrt přišla, proti níž líku neměl. Všecko svoje jmění odkázal mně, mezi mnohými skvostnými dary byl mi nej-užitečnější tento pás, jímž jsem si mnohokrát již život zachránil, neboť má tu moc, když se okolo těla otočí, že se stane člověk neviditelným. V této skříní jsou tři drahé věci pro ženský šperk, krásy nevídané. Dej dobrý pozor, Ludomíre, zejtra až všecko v zámku ulehne, vezmeš kladivo, jeden z těchto darů, sedneš do síně před pokoj, kde princezna spí, a budeš klepat, až někdo vejde. To bude komorná, jenž v předpokoji u princezny spí, až uvidí šperk, bude se tě ptát, co s ním; ty pak řekneš, že ho chceš roz-tlouci, ale půjde-li k tobě na noc, že jí ho dáš. To ona princezně zjeví a ty potom uhlídáš, co se dále stane. Ne-ukáže-li se ti princezna první noc, snad ji marnost zavede druhou aneb třetí noc. Ostatní ti povím až dále a pás ti také později svěřím. Já budu vždy tobě nablízku a nedo-pustím, bysi do nebezpečství upadl; buď opatrný a přijdeš k štěstí.“

Po těch slovích Dobroděj vstal, rozloučil se s Ludomírem a opásav se bílým pasem, odešel z pokoje. Ludomír zůstal sám a hlava se mu kolem točila. Den se již šeril, hlasy na dvoře se ozývaly, tu teprv se mu víčka sevřela. S nevolí si maloval ráno tvář a oblékal šat pro kníže ne-slušný, ale osud nechtěl, aby si co kníže srdce Kazimíry dobyl, nýbrž aby jí co blázen pokořil. Nyní teprv se po-díval do skříně a oči mu přešly leskem. Ležely tam hodin-ky, tenkrát veliká vzácnost, pás a diadém. Mimo to na-spodu hezká hrstka zlatých peněz. Ludomír vzal jich něco k sobě, zavřel skříní a šel ke krejčímu, by si aspoň dal krásnější šat ušít, než měl. Krejčí, když viděl dukáty, roz-ložil před ním celou šatnici a Ludomír si vybral bláznov-ský sice, ale skvostný šat, který mu výborně slušel. Mezi

dnem dala ho princezna do svých pokojů zavolat a Ludomír viděl ji nezastřenou. O málo, že by se byl stal opravdivým bláznem, tak ho její krása pohnula. Jaké to oči! Vskutku snáze bylo by hledět půl dne do slunce než půl hodiny do takových očí! Mocí sebral svých pět smyslů, by úlohu jak náleží vyvedl. Bystrým vtípem, směšnými myšlénkami, ano i zpěvem rozesmál, obveselil a okouzлил princeznu i její komonstvo. Za těch několik hodin získal si přízeň panny, ovšem jen co veselý šašek. Ach, taková přízeň byla jeho ohnivé duši ničím, on toužil po lásce, po vroucí lásce; chladná její přízeň ho snižovala. Přišla noc a pomalu se to v zámku tišilo; až všecko umlklo, tu vzal Ludomír ze skříně hodinky, uchystané kladivo a šel zlehka po chodbách až do síně, která byla před komnatou princezny, sedl na koberec, hodinky položil před sebe a začal kladívkem tlouci, do hodinek ovšem ne, jen vedle nich. Princezna ještě nespala a hned na první klepnutí dávala pozor; když se to ale několikráte opakovalo, zavolala na komornou a poručila jí podívati se, co to za klepání. Komorná vzala světlo a vyšla z pokoje do síně, ale couvla zpátky, když pohledla na zem a tam světlo v diamantech, jimiž hodinky ozdobeny byly, odrážeti se viděla.

„Co to děláš?“ ptala se, přistoupivši opět blíže k šaškovi.

„Co to dělám? Chci ty hodinky rozbít,“ odpověděl šašek, drže napřažené kladivo.

„Aj, tak překrásné hodinky, totě bláznovství!“ zvolala s úžasem komorná.

„A nač mi hodinky? Nerad se dívám, jak čerstvě čas ubíhá, proto je rozdrolím a z těch třpytících kamenů si udělám okolo hlavy zář.“

„Brachu, lépe pochodíš s rolničkami, než abysi měl hlavu osvícenou. Ale nyní mluv se mnou moudře, chceš-li vskutku ty hodinky zkazit, raději je prodej; princezna je jistě koupí.“

„Mám peněz dost, nepotřebuji žádné; ale jestli se uvolíte,

vzácná panno, dnešní noc v mém pokoji se mnou přebýt, daruji vám ty hodinky i s těmi diamanty,“ řekl šašek a po očku koukl, co bude panna říkat.

„Ty nezbedníku, jak mně takového něco můžeš navrhopat? Kdyby nás princezna slyšela, potrestala by mne i za to, že tebe poslouchám.“

„Vždyť jsem vás, panno, nevolal, ani vás k ničemu ne-
nutím; rozmyslete si moje slova, deset minut ještě počkám.“

Komorná zavřela dvěře, ale vprostřed pokoji zůstala stát a přemýšlela, co má dělat. „Nejlépe když to paní oznámím, ať sama rozhodne.“ Šla a tiše rozhrnula záclonu, která v druhém pokoji ložnici zakrývala. Princezna pozdvíhla hlavu z hebkých podušek a dychtivě se ptala, co to bylo za klepání. Se sklopenýma očima a zardělou tváří vypravovala komorná, co viděla a slyšela od prvního až do posledního slova, a čekala zkroušeně na odpověď princezninu.

„A kde vzal šašek tak skvostné hodinky?“ ptala se tato.

„Slyšela jsem, že dostal několik velmi krásných a skvostných darů od jednoho krále, který ho velmi miloval,“ odpověděla komorná.

„Vlastně by trestu hoden byl za jeho neslušný žert, ale odpustím mu i tenkrát. Jdi k němu a řekni, aby tobě hodinky prodal, že mu za ně dáš peněz, co bude žádat.“

Komorná tedy na rozkaz princezny opět k šaškovi šla a hodinky od něho kupovala, ale ten se nehnul, ani když mu komorná svěřila, že je má vlastně pro královnu koupit, a vždy zůstával při svém prvním návrhu. Komorná se zase do pokoje vrátila a vše princezně vyřídila.

„Ten tvrdohlavý blázen!“ rozkřikla se Kazimíra. „Dávno již přála jsem si takový šperk, a nyní když bych ho mohla míti, nemá se moje žádost pro pouhou rozmarnost bláznovskou vyplnit? Věru, tomu bych mnoho prominula

a dobře zaplatila, kdo by mi hodinky zaopatřil. – Je pozdě, jdi na lože, Juto, ale dříve zapověz šaškovi, ať se neopovažuje v předsíních hřmotu tropit.“

Juta spustila záclonu a tiše odešla ven. Nevím, jestli ji lákala milost princezny aneb šperk, ale něco z dvojího to musilo býti, protože šla za šaškem do jeho pokoje, aby u něho noc probděla.

Ráno když se princezna probudila, vešly k ní panny, by ji obsluhovaly. Juta byla mezi nimi, ale tvář její byla veselá a růžová, jako kdy jindy, a kdykoliv se s okem princezny, které se často bystře na ni obrátilo, potkala, usmála se. Ranní hodina uprchla, Kazimíra byla se strojením hotova a seděla zamyšlená v lenošce. Tu zašustí vedle ní krok a Juta podává na zlatém talíři skvostnou skříňku, v níž se září diamanty obsazené hodinky.

„Aj, jaká to krása!“ zvolá Kazimíra. „Tedy přece šašek zmoudřel a od svého návrhu upustil?“ ptala se dále, nádherný šperk v ruce přebírajíc.

„Ó nikoli, on zůstal při svém návrhu,“ odpověděla Juta.

„A ty?“

„Já, nejmilostivější velitelko moje, chtěla přání vyplnit, které včera večer Milost Vaše projevila a za něž přízeň i odpuštění slíbeno bylo.“

„Ano, já slíbila odměnu a přízeň tomu, kdo by ten šperk mi zaopatřil, ale ta milost nevztahovala se na tebe. Nemyslila jsem, že by jedna z panen mých na cudnost tak dalece zapomenouti mohla. Avšak slovu dostojím; i ty dostaneš královskou odměnu za šperk a mé odpuštění za tvou neslušnost, ale u mého dvora déle zůstatí nemůžeš. Veřejné provolání a rozkaz přestoupiti se nesmí!“

„Pro přízeň Vaší Milosti zapomněla jsem na chvíli na slušnost, ale rozkaz a provolání Vaší Milosti jsem nepřestoupila. Posud hodna jsem státi mezi pannami Vaší Milosti!“ odpověděla uzardělá Juta, zarmoucená přísností princeznicou.

„Mluvíš pravdu?“ ptala se s podivením a radostí Kazimíra, která Jutu ráda okolo sebe měla.

„Neopovážila bych se jasnému oku Vaší Milosti čeho zatajiti; slova moje jsou pravdivá. Přišla jsem do šaškova pokoje a sedla do sesle, kterou mi podal, nato on položil hodinky do této skříňky, postavil ji přede mne a povídal: ‚Zdali, panno, v mém pokoji do dvou hodin s půlnoci probdíte, je skříňka vaše.‘ To řka sedl do druhé sesle a brzy usnul. Já pobyla do dvou hodin, a pojavši skříňku odešla jsem tiše z pokoje, aniž mne byl šašek pozoroval.“

„Byla to velká opovážlivost od tebe, ale já ti odpouštím,“ řekla na to Kazimíra a tíže jí spadla se srdce. „Nyní jdi, dej šperk do mé klenotnice a pokladník můj ti za něj odměnu vyplatí.“

Kazimíru to těšilo, že tak lehkou drahou klenot nabyla. Celý den byla šaškovi velmi přízniva a ten byl blažen. Druhý večer vzal pás, sedl opět do síně a potloukával. Juta tenkrát rychle vyběhla, žádostiva, co asi bude ještě blázen chtít. Pás nebyl tak vzácná věc, ale tak krásný princezna neměla. Jako prvníkrát, navrhl Ludomír komorné i po druhé, půjde-li s ním do pokoje a tam do dvou hodin s půlnoci pobdí, že bude pás její. Juta důvěřovala v jeho bláznovství a šla, aniž byla dříve princezně se zmínila. Ale ta slyšela také klepání, slyšela komornou vyjítí a všetečnost, jaký skvost asi přinese, nedala jí pokojně spát. Časně již zavolala Jutu k sobě.

„Kde jsi v noci chodila, Juto?“ ptala se zostra.

„Nejmilostivější královno!“ prosila Juta zkroušeně, ač měla rozum z princezny. „Na kolenou za odpuštění prosím, byla jsem opět v šaškovu pokoji do dvou hodin, ale jako včera v noci, tak i dnes stalo se to jen z oddanosti k Vaší Milosti. Sotva jsem včera večer usnula, slyším v předsíni klepání, a vyjdouc ven, vidím šaška, an chce kazit pás tak překrásný, že se srdce usmívalo. Já mu chtěla

zaplatit, ale on mi ten samý návrh udělal jako včera; šla jsem s ním, a o dvou hodinách byl pás můj.“

„Nuže, odpustím ti i tenkrát, ale chraň se déle mojí milosti nadužívat. Ukaž mi ten pás!“

Juta pás přinesla a princezně se velice líbil. Jako za hodinky, dostala komorná i za pás velkou sumu peněz, neboť se Kazimíra nikdy a v ničem zahanbit nedala. Ludomír věděl, že i pás princezna má, a ta její marnost ho těšila i netěšila. S bázní skoro očekával třetí večer. Kazimíra byla se svými pannami celý den ve svém letohrádku a šašek musil býti při ní, by jim dlouhou chvíli krátil, což se mu vždy šťastně povedlo. Toužebně očekávaná noc přišla, Ludomír vzal diadém, který se třpytil ve tmě jako hvězdnaté nebe, a šel do předsíně.

Princezna ještě nespala, ale Juta, která dvě noci probděla, velmi tvrdě usnula a neslyšela klepnutí. V závoj celá zahalená vyšla zlehka Kazimíra ze svého pokoje a přesvědčivši se, že Juta tvrdě spí, vyšla ven. Okamžení zůstala užasnuta nad skvostným diádemem stát, potom se sehnula k šaškovi a šeptala přidušeným hlasem: „Nezkaz ten skvost, dej mi ho a já ti za něj slibuji princezninu přízeň, peníze, důstojenství a ouřad, jaký chceš.“

Ludomír poznal na první pohlednutí Kazimíru, ačkoliv byla zahalena a hlas měnila, a odpověděl: „Peníze nepotřebuji, důstojenství ani ouřad nechci míti jiný než mám, neboť právě jím jsem si dobyt princezninu přízeň, což se posud málokomu povedlo; a proto od svého návrhu neupustím. Pojdte se mnou, vzácná panno, a skvost je váš.“

Princezna rozvážila slova komorné, a spoléhajíc na své zakuklení a slušné bláznovství šaškovo, řekla: „Pojď.“ V okamžení kráčela vedle Ludomíra, který byl pln blaženosti, a od nikoho neviděna přišla do jeho pokoje.

Druhý den pozorovaly komorné na princezně, že je velmi zamyšlena. Nikoho neplísnila, nesmála se, neplakala,

jen stále přemýšlela. Ba ani svého zamilovaného šaška nechtěla vidět. Toť byl věru div a nikdo si ho nemohl vysvětlit, jen Juta, chytrá Juta měla zdání, co asi Kazimíru mrzí. Nebyla spala, když se tato o dvou hodinách ze šaškova pokoje vracela, a tudy snadno pomyslit si mohla, kde paní bděla.

Šaškovy rolničky nebylo nikde slyšeti. Seděl ve svém pokoji a vedle něho starý Dobroděj. Jejich rozprávka byla dlouhá, a když učitel dopověděl a svému schovanci ve všem dobrou radu dal, šel s ním ten skrze zámek, provedl ho branou ven a kus za zahradou teprv sundal Dobroděj pás a Ludomírovi ho odevzdal.

Od toho dne byla Kazimíra vlídnější a zvláště laskava byla k Jutě. Ta však milosti nadužívala a již ani veřejně lásku s jistým panicem netajila. Ostatní panny jí tak velkého práva nepřály a žalovaly princezně, že dává první komorná zlý příklad, an provolání a rozkaz její přestupuje a jakoby v posměch uvádí. Tím slovem byla královská hrdost uražena a v okamžení stala se přísnou panovkyní jako dříve. Juta ale ode dvoru vypovězena, roztrušovala o princezně nepěkné pověsti a lid proti ní popuzovala. Doneslo se to až do zámku. Král se zarmoutil a laskavě dceru svou napomínal, by svou přísnost zmírnila, lásku lidu si zachovala a na stará léta mu starost nedělala. Ale Kazimíra nedbala řečí těch, otcí vše vymluvila, a přece umínila jednati dle vlastní vůle. Za krátký čas prohlásilo se, že Juta s panicem se zasnoubí, ale zeleného věnce že hodna není. Každý očekával s netrpělivostí, co princezna řekne a zdali se přísný rozkaz vyplní. Kazimíra, když to uslyšela, ulekla se velmi a nevěděla nyní, co má dělat; přemýšlela, dlouho přemýšlela, ale zlý duch v ní zvítězil. Soud se musil shromáždit a vinníci byli předvoláni. Přišli, ale ani soud, ani král nechtěli nad nimi ortel smrti vyřknout. Jediná Kazimíra chtěla to mocné slovo vyslovit, an jí v tom někdo

neviditelný bránil. Známý hlas šeptal jí: „Princezno, nepřisluší vám k smrti je odsuzovat za jich provinění. Ludomír žádá za ně o milost.“

Princezna sklopila oči a lehký ruměnc polil jí tváře; v okamžení však pozvedla je a pravila mírným hlasem: „Budiž tedy, já vám život daruji, za to ale budete celý rok od sebe odloučeni.“ Lid začal reptat a Juta hrdě před Kazimíru se postavila řkouc: „Královno, ty mne odsuzuješ a sama jsi soudu hodna!“ Tu povstal ukrutný povyk, lid se hrnul davem k princezně a s křikem: „Do vězení tyranku, ať umře srdce mramorové!“ obklopili bledou královnu navzdor poručení královu a bránění jejího komonstva. Najednou ozve se hlas, jakoby z oblak: „Zpátky, pomatenci, panny té se nedotýkej ruka vaše, neboť bdí nad ní Bůh, který nechce smrt hříšníka, nýbrž aby se polepšil. Ona chybovala, a Bůh ji pokoří, ale zase pozdvihne, bude-li litovat!“

Po těch slovech viděl omámený zástup jasně skvoucího anděla, jak princezně zlatý pás kol těla otočil a s ní zmizel. Udivení a ve vši pokoře odcházeli domů, a i Juta dělala si v duchu předhůzky, že křivdu své královně udělala, nad kterou andělové bdí. Kazimíra omráčena nenadálým strachem a vysvobozením padla do mdlob a teprv se vzpamatovala, když ji rámě andělovo zlehka na lenošku položilo.

„Kdo jsi, můj vysvoboditeli?“ ptala se tiše. „Pověz, jsi-li anděl, bych tě vzývala, aneb jsi-li člověk, bych tě milovala.“

V tom okamžení ležely u jejích nohou zlaté křídla, skvoucí roucho i bílý pás a mladík krásný v knížecím oděvu klečel před ní. „Jsem člověk,“ pravil, „a může-li tvé srdce milost cítit, tedy miluj a uděláš mne šťastného.“

„Bože, ten hlas je mi povědom.“

„Ráda jsi ho poslouchala, princezno, v zpěvu i v žertu.“

„Tys Ludomír?“

„Jsem Ludomír, syn knížecí, který, by tebe poznal, šaškem se stal; řekni, princezno, můžeš-li tu přízeň, kterou jsi ke mně měla, v lásku obrátit?“

Jak paprsky sluneční led rozhřejí, tak rozhřály oči Ludomírovy srdce mramorové.

Jak dříve poddaní královnu nenáviděli, tak ji potom milovali, a když se roznesla pověst, že si vezme krásného a šlechtného manžela, modlili se za její štěstí.